

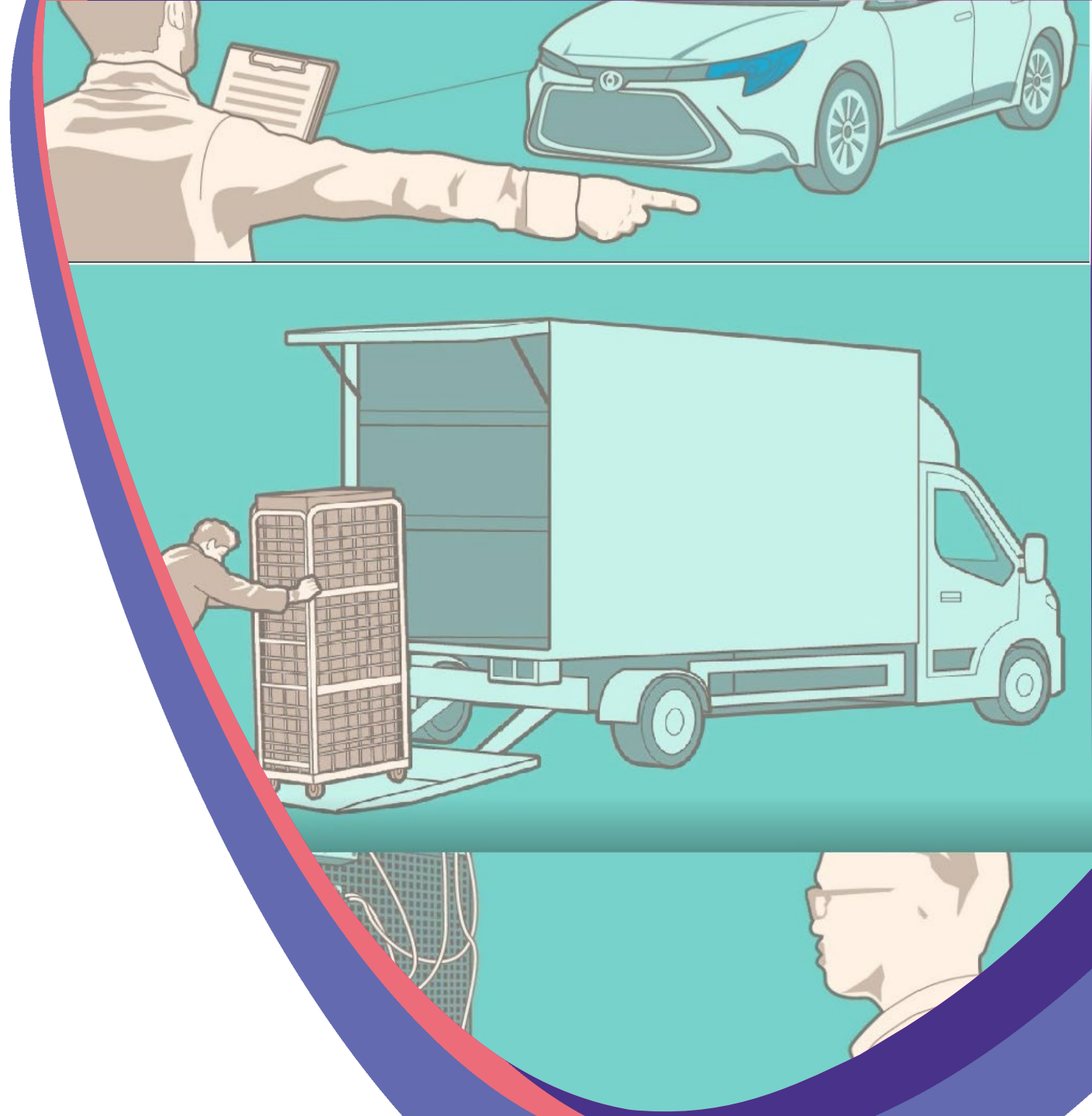
CSPE M&T

Wouter van der Werff

Jan van Os

Tom Damen

Nieuwegein, 10 maart 2026

Vragen? Stel ze direct!

Verzoek van de organisatie:
geen foto's, video's of geluidsopnames

Deze PowerPointpresentatie komt op de site van SPV.

Inhoud

- Overzicht relevante data
- Opzet en verschillen cspe's M&T 2025 en 2026
- ICT in M&T 2026
- Voorbereidingen
- Normering
- Herkansing
- FAQ's

Relevante data 2026

Datum	Wat
4 februari	zending A (grijze vlekken, IvE, dashboard)
9 en 10 maart	Examenfestival
16 of 17 maart	zending B (examendocumenten in kandidaataantallen)
16 maart	zending C (correctievoorschrift en digitale bestanden)
16 maart	vragen en opdrachten in Facet inplanbaar
1 april tot en met 17 juli	afnameperiode profielvak-CSPE's
tot 18 mei	aanleveren scores in Wolf t.b.v. normering
3 juni	publicatie N-termen CSPE's
11 juni	publicatie N-termen overige vakken tijdvak 1

Opzet en verschillen cspe's M&T 2025 - 2026

Opzet cspe's M&T

onderdelen		
module	BB en KB	GL
A	Motorconditie 100 minuten 36 punten	A (profielmodule 1) 135 minuten 46 punten
B	Wielophanging en carrosserie 100 minuten 36 punten	B (profielmodule 3) 135 minuten 46 punten
C	Verlichtings- en comfortsystemen 100 minuten 36 punten	-
D	Transport 100 minuten 36 punten	-

Verschillen cspe's M&T 2025 en 2026

	2025	2026
GL		
indeling onderdelen	A en B (profielmodule 1) 75 en 60 minuten 30 en 16 punten C en D (profielmodule 3) 75 en 60 minuten 30 en 16 punten	A (profielmodule 1) 135 minuten 46 punten B (profielmodule 3) 135 minuten 46 punten

Dashboard 2026

- Interactieve-pdf bij zending A als hulp bij voorbereiden:
 - overzicht van alle benodigde examendocumenten
 - specifieke voorbereiding
 - linkjes naar algemeen beschikbare documenten
- Eerste stap om complexiteit voorbereiden te verminderen

A Motorconditie testen (module 1)**Zending A digitaal**

- ☐ instructie examiner
- ☐ grijze vlekken

Zending B papier

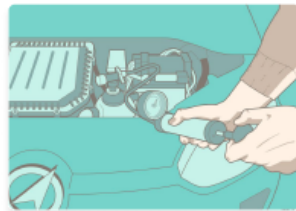
- ☐ opdrachtenboekje
- ☐ uitwerkbijlage

Zending C digitaal

- ☐ correctievoorschrift pdf en xlsx
- ☐ vb_filmfragment_mt_kb.mp4
- ☐ instructie voor kandidaat mp4 en pdf

Specifieke voorbereiding

- ☐ Facet inplannen
- ☐ materialen verzamelen en klaarzetten

± 10 min.

± 80 min.

± 10 min.

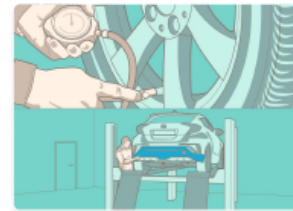
± 10 min.

± 85 min.

± 5 min.

B Wielophanging en carrosserie (module 2)**Zending A digitaal**

- ☐ instructie examiner
- ☐ grijze vlekken

Zending B papier

- ☐ opdrachtenboekje
- ☐ uitwerkbijlagen

Zending C digitaal

- ☐ correctievoorschrift pdf en xlsx
- ☐ instructie voor kandidaat mp4 en pdf

Specifieke voorbereiding

- ☐ Facet inplannen
- ☐ materialen verzamelen en klaarzetten

C Verlichtings- en comfortsystemen (module 3)**Zending A digitaal**

- ☐ instructie examiner
- ☐ grijze vlekken

Zending B papier

- ☐ opdrachtenboekje

Zending C digitaal

- ☐ correctievoorschrift pdf en xlsx
- ☐ instructie voor kandidaat mp4 en pdf

Specifieke voorbereiding

- ☐ Facet inplannen
- ☐ materialen verzamelen en klaarzetten

± 20 min.

± 80 min.

± 40 min.

± 45 min.

± 15 min.

D Transport (module 4)**Zending A digitaal**

- ☐ instructie examiner
- ☐ grijze vlekken

Zending B papier

- ☐ opdrachtenboekje

Zending C digitaal

- ☐ correctievoorschrift pdf en xlsx
- ☐ vb_vrachtbrieven_kb.pdf
- ☐ vb_adresetiketten_kb.pdf
- ☐ vb_artikeletiketten_kb.pdf
- ☐ vb_verzamellijsten_kb.pdf
- ☐ vb_bord_afkeur_kb.pdf
- ☐ instructie voor kandidaat mp4 en pdf

Specifieke voorbereiding

- ☐ Facet inplannen
- ☐ materialen verzamelen en klaarzetten
- ☐ pdf-bestanden printen

Algemeen

Profielvakken			
BWI	BB	KB	GL
D&P	BB	KB	GL
E&O	BB	KB	GL
E&O pilot	BB	KB	GL
Groen	BB	KB	GL
HBR	BB	KB	GL
MVI	BB	KB	GL
M&T	BB	KB	GL
PIE	BB	KB	GL
Z&W	BB	KB	GL

Door te klikken op de juiste leerweg in de tabel, vindt u de volgende informatie over het desbetreffende cspe:

- Handleiding applicaties (inclusief informatie over CSPE-app en Facet)
- Instructie examinator algemeen
- Correctievoorschrift algemeen
- Syllabus
- Examenprogramma
- Vakspecifieke informatie

Legenda pictogrammen

	Opdracht(en) in Facet		Opdracht in de tuin
	Opdracht(en) in computerlokaal		Opdracht in werkplaats
	Opdracht(en) in CSPE-app		Opdracht in de bakkerij
	Opdracht in technieklokaal Bij BWI: opdracht in machinale en lokaal met werkbanken		Opdracht in de keuken
	Opdracht in restaurant		Opdracht (in aparte ruimte) met akq = 1-5
	Opdracht in zorgkamer		Opdracht met snijplotter
	Opdracht in expeditieruimte/magazijn		Opdracht in stellokaal of andere ruimte
	Opdracht in klaslokaal		Schoonmaakopdracht
	Schetsopdracht		Textielopdracht
	Praktijklokaal		
	Opdracht bij dierenverblijf		
	Opdracht in EHBO-ruimte		

ICT in M&T 2026: Vragen/-opdrachten in Facet

Vragen en opdrachten in Facet

- Minitoetsvragen bij elk onderdeel
- Bij onderdeel C+ D (BB/KB) en B (GL) naast minitoetsvragen ook andere opdrachten in Facet > eerst minitoetsvragen daarna vragen en/of opdrachten
- Automatisch gescoord en/of handmatig scoren

Aandachtspunten Facet incl. opdrachten

Proces grotendeels gelijk aan afname minitoets:

- inplannen afnamegroep – vrijgeven voor afname - afnamegroep sluiten
- afname vrijgeven voor correctie
- corrector kijkt na met correctiemodule Facet
- totaalscore Facet-corrector opvragen bij afnameleider en overnemen in cv

Meer informatie: [Facet - Voortgezet onderwijs – DUO Zakelijk](#)

opdrachtnr.	omschrijving beoordelingsaspect	max. score	kandidaatnummer					
			naam van de kandidaat					
	onderdeel C							
C1	vragen in Facet	14						
	opmerkingen							
	– u kijkt een deel van de vragen handmatig na in de Facet-corrector.							
	– neem hier de totaalscore over uit de Facet-corrector							

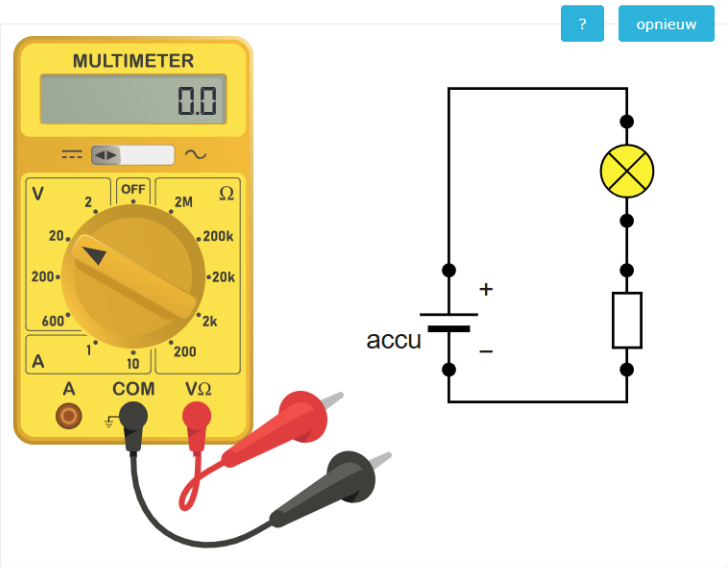
opdrachtnr.	omschrijving beoordelingsaspect	max. score
	onderdeel B	
B1	vragen in Facet	9
	opmerkingen	
	– alle vragen worden automatisch nagekeken	
	– neem hier de totaalscore over uit de Facet-corrector	

Correctievoorschrift in Facet

- Filmpje uitleg correctie in Facet

Je ziet hier een multimeter en een elektrisch schema.

Klik op de ?-knop voor informatie over het meten met de meter.

Meet de spanning over de accu, over het lampje (rondje met kruisje) en over de weerstand (rechthoekje). Vul deze waarden in de tabel in.

spanning over de accu		V
spanning over het lampje		V
spanning over de weerstand		V

Correctievoorschrift opgave 1

schakelaar op = (gelijkspanning)	1
knop op 200 V	1
zwarte stekker naar COM en rode stekker naar VΩ	1

Correctievoorschrift opgave 2

1e regel: 12,0	1
2e regel: 4,0	1
3e regel: 8,0	1

- Klik op een vrachtwagen. Klik op een plaatsnaam in de kaart. De plaatsnaam wordt automatisch in de vrachtwagen geplaatst. De lijnen van de route worden automatisch in de kaart getekend.

CITO_{CTE}

verlichtingsschema aansluiten

Dit is het einde van het computerdeel. Je gaat verder met opdrachten in de praktijkruimte.

Vraag je examinerator om het boekje 'praktijkopdrachten'.

Klik op inleveren.

Vorbereidings cspe's M&T 2026

Vorbereiding kandidaten

- bekijken van [algemene instructiefilm over cspe's](#)
- oefenen met cspe's uit eerdere jaren:
 - [Examenblad](#) (bijvoorbeeld KB blauw 2024): opdrachten, bijlagen, applicaties (leerlingen), instructie voor de examinerator (IvE) en correctievoorschrift (cv) (docenten)
 - [oefenomgeving Facet](#): minitoetsen en Facet-opdrachten
 - inplanbare oefentoets maken om flow in Facet te oefenen
- lezen of bekijken van instructie voor de kandidaat **2** werkdagen voorafgaand aan afname (zending C)

Vorbereiding nieuwe examinatoren

- doornemen algemene instructie voor examiner en algemeen correctievoorschrift (voor elk profielvak gelijk)
- bekijken van informatie van eerdere voorlichtingen (o.a. introductiecursus nieuwe examinatoren 2023 en informatiepagina Examenblad)
- oud cspe maken tijdens de lessen → beeld voorbereiding en organisatie

Overzicht IvE's en cv's

algemeen deel IvE (www.examenblad.nl)	specifiek deel IvE per onderdeel (zending A)
twee versies geheimhouding voorbereiding afname herkansing ICT-gebruik en geleverde bestanden	overzicht opdrachten ICT-gebruik materialen en gereedschappen aanwijzingen
algemeen deel cv (www.examenblad.nl)	specifiek deel cv per onderdeel (zending C)
regels voor beoordeling algemene regels berekenen cijfer aanleveren scores	beoordelingsmodel uitwerkingen

één document voor
alle beroepsgerichte examens

per vak bij elke kleur,
elke leerweg en elk onderdeel

Beoordelingsregels in algemene CV

- **regel 2.4.3:** indien een andere prestatie is geleverd dan aangegeven en deze is aantoonbaar vakinhoudelijk juist of gedeeltelijk juist worden scorepunten toegekend naar analogie van het beoordelingsmodel
- **regel 2.7:** als een onvolkomen prestatie in een onderdeel van het examen doorwerkt in een daaropvolgend gedeelte, mag alleen die onvolkomen prestatie en niet de verdere uitwerking daarvan worden aangerekend

Examenblad

- [informatiepagina](#) op Examenblad

Hierin onder andere:

- stappenplan als richttijd ontoereikend is om onderdeel te maken op school
 - duidelijkheid wat te doen als 80-100% van kandidaten niet klaar is met onderdeel en dit ligt niet aan handelingsbekwaamheid, efficiëntie of voorbereiding van de kandidaat
- Handreiking Passend examineren

Vorbereiding examinatoren

- specifieke instructie voor examiner (IvE) en dashboard doornemen (zending A)
- afnameplanning maken en overleggen met collega's wie wat doet
- inventaris controleren en materialen inkopen (zie IvE)
- flow in Facet doorlopen (via examensecretaris in te plannen)
- opdrachten zelf maken + controleren van ICT-bestanden (10 werkdagen voor afname)
- met collega's IvE's, opdrachten & correctievoorschriften (cv) doornemen

Wat te doen bij vragen of onjuistheden?

Neem contact op met het Examenloket bij vragen of vermeende onjuistheden:

- via contactformulier op www.examenloket.nl
- telefonisch op 070 757 51 77
- per mail via examenloket@duo.nl

Aandachtspunten algemeen

- volgorde van onderdelen staat niet vast, als onderdeel maar niet doorbroken wordt door ander onderdeel
- volgorde van opdrachten binnen een onderdeel staat soms vast
- bij onderdeel C BB, KB en onderdeel B GL (versie rood en blauw) en onderdeel D BB en KB (versie rood en blauw) staan naast de minitoets ook 1 of meer opdrachten in Facet

Aandachtspunten beoordeling

- beoordeel cspe met minimaal twee examinatoren
- bespreek de beoordeling met de mede-examinator
- aspecten tijdens de afname beoordelen: onderstreept

<u>B2</u>	bedenken onderdelen, bijvoorbeeld:	
	draagarm	
	draagarmrubber/ (fusee)kogel(s)	
	schokdemper	

- andere aspecten achteraf beoordelen
- wijk niet zelfstanding af van het beoordelingsmodel → neem bij vermeende onjuistheden contact op met het Examenloket

Normering cspe's 2026

Normering Beroepsgericht 2026

- vaststellen van de zak-/slaaggrens: de N-term
- N-term rood en N-term blauw
- 3 juni 2026

Combinatie van bronnen, o.a.:

- Afnamegegevens → verzameld via Wolf (Zo snel mogelijk, uiterlijk 18 mei)
- Docentoordelen → extra vraag in Wolf
- Extra expertoordelen → o.a. standaardsetting en vaststellingscommissie
- Historische N-termen

Docentvraag in Wolf bij BB, KB en GL: per onderdeel

Ook dit jaar wordt er in Wolf weer gevraagd om per onderdeel de moeilijkheidsgraad van de versie die een corrector net heeft nagekeken te vergelijken met een aangewezen versie uit 2025.

Het gaat om de volgende schermafbeelding:

Onderdeel X

Ik vind het onderdeel van 2026 ...

Veel makkelijker	Iets makkelijker	Even moeilijk	Iets moeilijker	Veel moeilijker
☐	☐	☐	☐	☐

☐ Ik heb onvoldoende kennis van het vergelijkbare onderdeel uit 2025.

Let op:

Ongeacht de versiekleur van de afname 2026 altijd vergelijken met een aangewezen versiekleur uit 2025

Voor M&T alleen blauw 2025!:

BB → vergelijken met **blauw 2025**

KB → vergelijken met **blauw 2025**

GL → vergelijken met **blauw 2025**

Herkansing cspe's 2026

Herkansing 2026

- na afname hele cspe én na bekendmaking N-term
- één of meer onderdelen van de andere versie
- advies: leg keuze kandidaat voor te herkansen onderdelen vast in overeenkomst
- herkansing 1, 2 of 3 onderdelen: score via N-L-tool
- N-L-tool na bekendmaking N-termen beschikbaar via site Cito
- Het gemiddelde van de 1e kans of herkansing telt, geen combinatie van deze twee!

Vragen?

Succes met de voorbereiding en de afname!

Aarzel niet om bij vragen of onduidelijkheden contact op te nemen met het **Examenloket** via het contactformulier, per e-mail naar examenloket@duo.nl of telefonisch op 070-7575177.

Aanvullende informatie

[Voorlichting gebruik van Facet bij CSPE's & FAQ's](#)

[Examenloket voor examenvragen vo - DUO Zakelijk](#)

[Mededelingen over de eindexamens \(septembermededeling\) | 2026 | Examenblad.nl](#)

[Activiteitenplanning | 2026 | Examenblad.nl](#)

[Informatiepagina Examenblad](#)

[oefenomgeving Facet](#)

[KANDIDATEN MET EEN ONDERSTEUNINGS-BEHOEFTTE \(examenblad.nl\)](#)

Tips & adviezen van docenten

voorbereiding	organisatie	ICT
• Bekijk z.s.m. de september-mededelingen & het overzicht opdrachten en ICT en informeer de ICT-afdeling. Je vindt deze op examenblad.nl. • Maak vroegtijdig een rooster, claim lokalen. • Maak het examen van vorige jaren met je leerlingen in de lessen. Dit geeft jou inzicht in wat de beste 'routing' is voor het cspe. • Bekijk de instructiefilmpjes samen met je leerlingen. • Maak zelf de praktijkopdrachten / werkstukken. • Rollenspellen: oefen deze vooraf met je collega-docenten, zodat iedereen op dezelfde manier hun rol speelt. • Bestel de benodigde materialen ruim op tijd. Deze vind je in de instructie examinerator. Bij sommige vakken geven de september-mededelingen nog specifieke aanvullingen hier op.	• Bedenkt vooraf goed op hoe je het wilt organiseren. • Creëer rust voor je leerlingen én jezelf: plan niet teveel op één dag, zorg voor een goede en rustige ontvangst van leerlingen. • Maak goede afspraken met je collega's over jullie taakverdeling. • Rond een onderdeel af voordat je start met het volgende onderdeel. • Afname in klas 4: Stuur 3e klas-leerlingen op stage tijdens de afname in klas 4. • Afname in klas 4: Plan de cspe's in voor de meivakantie en richt je vervolgens op de examentraining voor de avo-vakken. • Let goed op de toegewezen kleur, ook bij Facetopdrachten moet je deze kleur gebruiken. • Maak checklists / lijst met alle opdrachten om per leerling na te gaan: is alles gemaakt en ingeleverd. • Verzamel alles wat een leerling nodig heeft in een mapje met de naam & nummer er op. • Houd het nummer van het examenloket & helpdesk bij de hand.	• Verschillende vestigingen kunnen een andere kleur toegewezen krijgen, let op dat ICT dit weet. • Zorg dat er een ICT'er beschikbaar is op je locatie. • Controleer alle hardware: koptelefoons, muizen, voldoende reserve laptops / computers etc. • Controleer of alle benodigde software beschikbaar is en werkt. Let bijvoorbeeld op verplichte updates (bijvoorbeeld SketchUp). • Bekijk met de examensecretaris goed naar de 'routing' van al het digitale in een examen. Wat moet waar klaargezet worden, is er een printer nodig, moeten opdrachten digitaal ingeleverd worden, is internet afgeschermd als dat nodig is? • Controleer of alle digitale bestanden per leerling goed staan.

FAQ's extra docentvraag normering

- **Hoe kan ik ook de moeilijkheid van de mintoetsen in mijn oordeel van de moeilijkheid meenemen bij de extra docentvraag bij de normering?**

Door na afloop van de afname een testkandidaat in te plannen.

- **Wat als de persoon die de scores in Wolf accordeert, niet de moeilijkheid van het examen kan bepalen?**

Verzoek is om degene die scores in Wolf accordeert de informatie over moeilijkheidsgraad bij de andere betrokken docenten/examinatoren te laten ophalen.

FAQ's vakoverstijgend - herkansing

Hoe moet je handelen bij een herkansing? Zie ook [informatie op examenblad.nl](https://www.informatie.opexamenblad.nl)

In het geval van herkansing door een kandidaat komen de scores die de kandidaat voor de herkanste onderdelen behaald heeft in de plaats van de eerder behaalde scores. Van de niet-herkanste onderdelen blijven de scores staan.

Voorbeeld berekening herkansing

scorepunten behaald tijdens eerste afname:	<table><tbody><tr><td>A</td><td>21</td></tr><tr><td>B</td><td>5</td></tr><tr><td>C</td><td>16</td></tr><tr><td>D</td><td>10</td></tr><tr><td colspan="2"> </td></tr><tr><td></td><td>52</td></tr></tbody></table>	A	21	B	5	C	16	D	10				52	+	
A	21														
B	5														
C	16														
D	10														
	52														
			totaal score eerste afname												
scorepunten behaald tijdens herkansing:	<table><tbody><tr><td></td><td></td></tr><tr><td>B</td><td>9</td></tr><tr><td></td><td></td></tr><tr><td>D</td><td>7</td></tr><tr><td colspan="2"> </td></tr><tr><td></td><td></td></tr></tbody></table>			B	9			D	7					→	totaal score herkansing per onderdeel
B	9														
D	7														
scorepunten behaald voor het herkansings-cspe:	<table><tbody><tr><td>A</td><td>21</td></tr><tr><td>B</td><td>9</td></tr><tr><td>C</td><td>16</td></tr><tr><td>D</td><td>7</td></tr><tr><td colspan="2"> </td></tr><tr><td></td><td>53</td></tr></tbody></table>	A	21	B	9	C	16	D	7				53	+	
A	21														
B	9														
C	16														
D	7														
	53														
			totaal score voor het herkansings-cspe												

FAQ's vakoverstijgend - richttijd

Wat wordt bedoeld met richttijd?

- *Richttijden zijn vastgesteld op basis van praktijkervaringen;*
- *De aangegeven richttijd van een onderdeel van het cspe is de netto-examentijd;*
- *Richttijden gaan uit van een werktempo dat de kandidaat aan moet kunnen;*
- *Uitgangspunt is dat de richttijden gevolgd worden;*
- *Richttijden staan vast per onderdeel en overgebleven tijd mag niet meegenomen worden naar een ander onderdeel;*
- *De school bepaalt hoe de richttijden gehanteerd worden en heeft dit eventueel vastgelegd in een protocol.*
- *Binnen een school moeten de afnamecondities voor alle kandidaten gelijk zijn.*

Wat is de netto-examentijd?

Met de netto-examentijd wordt bedoeld, de tijd die de kandidaat krijgt voor het uitvoeren/maken van de opdrachten die beoordeeld worden tijdens het examen. Onbeoordeelde tijd, zoals wachttijd, verplaatsingstijd, voorbereiding- en opruimtijd vallen buiten de richttijd.

Wat als de richttijd niet toereikend is?

De afname van een cspe verloopt niet op alle scholen op precies dezelfde manier. Een belangrijke oorzaak hiervan is dat de outillage en de inventaris, nodig voor het onderwijs in het profielvak en de afname van een cspe, niet op alle scholen hetzelfde is. Het bevoegd gezag van de scholen is verantwoordelijk voor de gebouwen en inrichting en outillage ten behoeve van het onderwijs en dus ook examinering. Het CvTE kan hierover geen voorschriften verstrekken.

Vervolg richttijd

Wat als vooraf al duidelijk is dat de richttijd niet toereikend is?

Soms is op voorhand al in te schatten dat de richttijd om dat onderdeel te kunnen maken op de school niet volstaat. Dit kan voortkomen vanuit de ervaring van het zelf maken van de opdracht. Dan moet u de volgende stappen volgen:

- De examiner schat op voorhand in hoeveel extra tijd gezien de specifieke situatie op de school nodig is om het onderdeel adequaat door de kandidaten te kunnen laten maken.*
- De examiner vermeldt dat in het protocol van afname onder vermelding van de reden(en) ervan en hoeveel extra tijd nodig is.*
- De examiner stelt de kandidaten hiervan op de hoogte voorafgaand aan de start van het desbetreffende onderdeel.*
- De examiner vermeldt de afwijkende richttijd met reden in het proces-verbaal.*

Mocht het voorkomen dat tijdens de afname 80%-100% van de kandidaten nog niet klaar is met het examen en dit ligt niet aan de handelsbekwaamheid, efficiëntie of voorbereiding van de kandidaat, dan geeft de examiner in deze situatie bovenop de aangegeven richttijd op basis van redelijkheid alsnog extra tijd.

In het protocol en op het proces-verbaal geeft de examiner alsnog aan hoeveel extra tijd hij/zij toestaat bovenop de richttijd van het onderdeel onder vermelding van de reden(en) ervan. De examiner geeft aan dat de kandidaten een X aantal minuten extra tijd hebben gekregen voor het maken van dat onderdeel.

[Zie ook examenblad.nl](https://www.examenblad.nl)

FAQ's vakoverstijgend – bewaartijd, akg, spreiding

Hoe lang moet je het cspe examenwerk van de kandidaten bewaren?

CvTE: Schriftelijk en digitaal deel van het werk van de cspe's + foto's van gemaakte producten: Bewaar dit tot minimaal zes maanden na de uitslag. Een aanvulling: als het om 3e-jaars kandidaten gaat, moet het werk bewaard worden tot 6 maanden na afloop van het eerste tijdvak (dat zal in het vierde leerjaar zijn); het gaat dan niet om het fysieke product (recept, werkstuk) maar om de bijbehorende documenten.

Waar staat AKG voor en ben je verplicht dit aan te houden?

AKG staat voor aantal kandidaten gelijktijdig. Het is een toetstechnisch advies over het aantal kandidaten dat bij deze praktijkopdracht gelijktijdig beoordeeld kan worden. Dit is een advies en is niet verplicht omdat de situatie per school verschilt.

Mag je een onderdeel verspreid over twee dagen afnemen?

Dat mag als de afname van een onderdeel niet onderbroken wordt door de afname van opdrachten uit andere onderdelen. Het is niet toegestaan om bijvoorbeeld ICT-opdrachten uit meerdere onderdelen samen te voegen en af te nemen op één moment.

FAQ's vakoverstijgend – netto examentijd, volgorde

Kan bij leerlingen, die de examenopgaven horende bij een onderdeel van het examen op verschillende plaatsen binnen de stad of schoolgebouw maken, de tijd stopgezet worden en vervolgens weer laten lopen er als de leerlingen op de plaats van bestemming voor de volgende opgave is aangekomen?

Ja, dat kan. De richttijd per onderdeel is gebaseerd op de netto examentijd, die een kandidaat mag gebruiken voor het maken van de opdrachten van het onderdeel. Verplaatsingstijden verdergaand dan logisch vanuit de aard van de opdracht vallen hier niet onder. Daarom is de looptijd nodig voor verplaatsing van het ene gebouw naar het andere geen examentijd. Zie [hier](#) voor meer informatie.

Is het mogelijk om meer vrijheid te hebben om de volgorde binnen de onderdelen los te laten zodat leerlingen kunnen kiezen met welke opdracht zij willen beginnen?

De school bepaalt zelf de volgorde waarin de onderdelen van een profielvak-cspe worden aangeboden. Binnen een onderdeel mag ook de volgorde van de opdrachten zelf worden bepaald, mits hierover niets staat in de instructie van examinerator en dit organisatorisch mogelijk is en niet nadelig is voor de leerling.

FAQ's vakoverstijgend – hulpmiddelen, tijd

Welke hulpmiddelen zijn toegestaan bij de cspe's?

Voor de cspe's zijn de toegestane hulpmiddelen te vinden in bijlage 1A van de regeling: [Regeling toegestane hulpmiddelen](#). Voor alle centrale examens VMBO 2025 geldt dat een eendelig verklarend papieren woordenboek Nederlands of Woordenboek Nederlands-thuistaal en/of thuistaal-Nederlands toegestaan is.

Hoe ga ik om met het begrip richttijd?

Per onderdeel zijn in het vakspecifieke deel van de Instructie voor de Examinator richttijden aangegeven. Hoe met deze richttijden om moet worden gegaan, staat [hier](#) beschreven (aangepast t.o.v. 2023).

Mag tijd die over is van het ene onderdeel ingezet worden bij het andere onderdeel?

De richttijden gelden per onderdeel van het profielvak-cspe. Daarom is het niet toegestaan dat als een kandidaat bij een onderdeel (bijvoorbeeld onderdeel A), tijd overhoudt, hij deze tijd alsnog benut bij het maken van een ander onderdeel (bijvoorbeeld onderdeel C).

FAQ's vakoverstijgend – extra hulpbehoefte

Hoeveel tijdverlenging is er mogelijk voor een dyslectische kandidaat bij het cspe?

*Een kandidaat met dyslexie en een kandidaat met TOS mag gebruik maken van een maximale tijdverlenging van **15 minuten per onderdeel** van het cspe. Hier geldt echter de redelijkheid: de kandidaat met dyslexie of TOS kan bijvoorbeeld wel meer tijd krijgen voor het lezen van instructies voorafgaand aan het maken van een werkstuk of voor het bereiden van een maaltijd, maar niet voor het maken van het werkstuk zelf of het bereiden van de maaltijd. Als de tijd een essentieel toetsonderdeel is (werktempo-opdracht), dan is verlenging niet toegestaan.*

Zie ook [handreiking passend examineren](#).

In hoeverre is voorlezen toegestaan tijdens de afname van de cspe's?

De teksten in het cspe mogen worden voorgelezen, mits dat op neutrale toon gebeurt.

Om alle leerlingen in dezelfde uitgangshouding te plaatsen mag de examinator niet afwijken van de informatie uit de examendocumenten. Het taalgebruik daarin is afgestemd op de vakinhoud van de profielvakken en op de taalvaardigheid die van de leerlingen verwacht mag worden. Leerlingen mogen niet meer, maar ook niet minder informatie krijgen, dan de informatie uit de examendocumenten (inclusief filmfragmenten en vragen/opdrachten in Facet). Om dezelfde reden moet het voorlezen op neutrale toon gebeuren.

Vervolg extra hulpbehoefte

Is voorleessoftware tijdens het cspe toegestaan voor dyslecten?

In de maartaanvulling op Examenblad.nl is aangegeven dat voorlezen mag, mits op neutrale toon en niet wordt afgeweken van de tekst. Als voorleessoftware wordt gebruikt, dan geldt ook hier dat op neutrale toon moet worden voorgelezen en dat de school de borging van de geheimhouding dient te bewaken.

Hoe gaat het CvTE om met extra ondersteuningsbehoeften VSO-leerlingen die hun cspe doen op een reguliere school i.v.m. symbiose?

Kandidaten afkomstig van een vso school, die in het kader van symbiose onderwijs volgen en aansluitend ook een cspe maken in een profielvak vallen voor dit vak onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag van de school, die over de licentie beschikt en die derhalve het onderwijs aanbiedt en dus ook de afname van het cspe verzorgt. Onder verantwoordelijkheid van deze school worden examens besteld en uitgevoerd. Als de inschatting is dat een 'kandidaat' uit een symbiosesituatie recht heeft op extra faciliteiten op grond van een beperking dan kan door deze school via 'Beperking' per kandidaat een aanvraag ingediend worden voor een aangepaste afname.

In de [handleiding passend examineren](#) is een uitvoerige beschrijving gegeven van de kaders waarbinnen de school mag handelen. In paragraaf 3 hiervan is in kaart gebracht op welke manier de examensetting voor de kandidaat passend kan worden gemaakt. Mocht de kandidaat aanpassingen nodig hebben die buiten de standaard vallen, neemt de school [contact op met het CvTE](#).

Vervolg extra hulpbehoefte

In hoeverre is de tijd op het CSPE-examen een richttijd en wat kan je hiervan afwijken als je een school bent met leerlingen die een extra hulpbehoefte hebben en in tijdnood komen op het examen?

Hier staat meer informatie over het begrip richttijd (aangepast t.o.v. 2023).

Wanneer één of meerdere kandidaten op grond van een beperking, dat hoeft niet perse een fysieke beperking te zijn, niet in staat zijn het examen binnen de door de school vastgestelde richttijd af te ronden, dan kan conform de spelregels (zie [handreiking passend examineren](#)) een aanvraag tot examentijdverlening worden aangevraagd.

Wat niet standaard is toegestaan, is zonder meer examentijdverlenging te verlenen omdat elk van de afzonderlijke kandidaten binnen de afnamegroep al behoort tot de doelgroep beperking.

Hoe vraag ik een aanpassing in het cspe aan voor een kandidaat met een ondersteuningsbehoefte?

U kunt een aangepast cspe aanvragen voor kandidaten die vanwege een ondersteuningsbehoefte het cspe niet op reguliere wijze (volledig) kunnen maken. Het formulier voor het aanvragen van afname van een aangepast cspe is te vinden op de persoonlijke pagina van de examensecretaris op [Examenblad.nl](https://examenblad.nl).

FAQ's vakoverstijgend – online werken en inzage

Wat zijn de mogelijkheden om online te werken? Wat zijn de voorwaarden voor online-applicaties?

Vanaf het examenjaar 2020 is het onder voorwaarden toegestaan om online-applicaties bij de afname van de cspe's te gebruiken, zie het document '[Voorwaarden gebruik online applicaties bij cspe's](#)'.

Hoe kan ik inzage krijgen in de digitale opdrachten en vragen in Facet?

Nadat de afnamegroep is afgesloten door de afnameleider, is inzage mogelijk via de inzagefunctionaliteit waar de afnameplanner/examensecretaris toegang toe heeft. Per leerling die in de planning staat, kan via de knop 'inzage' de afname worden doorlopen waarbij u de vraag, het antwoord van de leerling, de antwoordsleutel en de score ziet. Meer informatie over het organiseren van de inzage vindt u op de [website van DUO](#).

Krijgt de kandidaat de score van de mintoets te zien?

Nee, dit scherm wordt niet meer getoond. Alleen de afnameplanner kan zien hoeveel scorepunten de kandidaat heeft behaald. De scores van de kandidaat moeten nog wel worden overgenomen in het scoreoverzicht. De afnameplanner kan het overzicht van de scores via Facet inzien of downloaden.

FAQ's vakoverstijgend – regels beoordeling

Wat als een kandidaat iets wel op een goede manier heeft gedaan en dit staat niet zo in het correctievoorschrift beschreven?

Dan geldt regel 2.4.3 uit het algemeen correctievoorschrift en mag u punten toekennen overeenkomstig met het beoordelingsmodel.

Hoe zit het met doorrekenfouten?

Dan geldt regel 2.7 uit het algemeen correctievoorschrift. Als een onvolkomen prestatie in een onderdeel van het examen doorwerkt in een daaropvolgend gedeelte, mag alleen die onvolkomen prestatie en niet de verdere uitwerking daarvan worden aangerekend.